

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Petra Pospíšila v právní věci žalobce: **J. M.**, zastoupen Mgr. Terezou Rudošovou, advokátkou se sídlem Školní 3362/11, Zlín, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2024, č. j. MPSV-2024/189913-924/2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 5. 2025, č. j. 22 Ad 28/2024 - 80,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Tereze Rudošové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 5 070 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce požádal o dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení. Této žádosti Úřad práce prvostupňovým rozhodnutím nevyhověl, což žalovaný potvrdil napadeným rozhodnutím. Správní orgány totiž shodně shledaly, že prostor obývaný žalobcem nesplňuje definici bytu ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Jde totiž o „jiný nebytový prostor“ v rámci „stavby ubytovacího zařízení“, jak sdělil stavební úřad. Zároveň žalobce neposkytl dostatečnou součinnost, neboť při místním šetření neumožnil do nemovitosti vstup.

[2] Žalobce se následně bránil žalobou, kterou krajský soud napadeným rozsudkem zamítl. Shledal, že žalobce neposkytl dostatečnou součinnost při místním šetření, což nutně vedlo k nepřiznání dávky. Ačkoliv správní orgány procesně pochybily při obeslání vlastníka nemovitosti namísto zplnomocněné zástupkyně, nemělo to vliv na zákonnost.

Umožnit přístup do nemovitosti je totiž povinností žadatele, nikoliv vlastníka nemovitosti (bod 19 a 20 napadeného rozsudku). Z toho důvodu pak není relevantní ani žalobcem tvrzená nutnost zajistit přivolení vlastníka ke vstupu; to si měl zajistit sám (bod 21 a 22 tamtéž). Také žalobcem tvrzenou nemožnost dostavit se k místnímu šetření z důvodu hospitalizace považoval krajský soud za účelovou (bod 23 tamtéž). Krajský soud poté ve vztahu k hodnocení účelu užívání nemovitosti uvedl, že nesplnění formální podmínky (určení obývaných prostor k trvalému bydlení či jejich kolaudace jako bytu) znemožňuje přiznání požadované dávky, což je případ žalobce (bod 27 tamtéž).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel obsáhle poukazoval na nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku a vady v řízení před soudem. Krajský soud dle jeho názoru nevysvětlil, z jakého důvodu považoval zdravotní stav stěžovatele za nedůležitý, přitom se jednalo o hlavní překážku provedení místního šetření a zcela opomenul předloženou lékařskou propouštěcí zprávu. Současně krajský soud bez relevantního zdůvodnění odmítl návrh na provedení znaleckého posudku ohledně povahy obývaného prostoru, čímž fakticky omezil možnost stěžovatele unést důkazní břemeno. Dále krajský soud neuvedl, proč vady řízení před správním orgánem spočívající v nesprávném obeslání nepovažuje za důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí. Také má za to, že krajský soud jej měl po ustanovení zástupkyně vyzvat k doplnění žaloby.

[5] K povaze obývaného prostoru stěžovatel uvedl, že nespátřuje žádný legitimní důvod, proč by příspěvek na bydlení neměl být přiznáván také v případě nájmu nebytové jednotky, která splňuje požadavky na trvalé bydlení, ačkoliv je evidovaná jako ubytovací zařízení. Takový postup shledává diskriminačním. Stěžovatel nájem jednotky sjednal na podkladě veřejné inzerce, kde byl inzerován jako vhodný pro trvalé bydlení. Stěžovatel také poukazuje na to, že si žádal i o doplatek na bydlení (který lze čerpat i na bydlení v jiných prostorech a na který jej krajský soud odkázal). Ten mu nicméně nebyl přiznán, neboť v těchto řízeních postupuje Úřad práce opakovaně nezákonně a svévolně.

[6] K součinnosti u místního šetření stěžovatel uvedl, že bylo vadou, pokud jej Úřad práce neposunul na pozdější termín tak, aby se jej řádně mohla zúčastnit buď zplnomocněná zástupkyně vlastníka jednotky, nebo přímo stěžovatel. Navíc poukazuje na svoji hospitalizaci, o které všechny informoval a s níž souvisejí jeho zdravotní problémy a omezení.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na svá předchozí vyjádření ve věci. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě, proto je nutné

pokračování

se zabývat její přijatelností. Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) totiž platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Podstatný přesah má podobu rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS z 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS; či nověji ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[9] Pokud jde o námitky nepřezkoumatelnosti, splňuje napadený rozsudek požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (viz např. rozsudky NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS; ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38; či usnesení NSS ze dne 27. 8. 2025, č. j. 1 Azs 140/2025 - 27, bod 8). Z jeho odůvodnění je plně seznatelné, jaké důvody krajský soud vedly k zamítnutí žaloby, přičemž všechny nosné námitky stěžovatele soud vypořádal, vždy alespoň implicitně (srov. např. rozsudek NSS z 27. 5. 2015, č. j. 6 As 152/2014 - 78, bod 23). Krajský soud se vyjádřil ke zdravotnímu stavu a hospitalizaci stěžovatele ve vztahu k místnímu šetření (bod 23 napadeného rozsudku), srozumitelně se vyjádřil k neprovedení stěžovatelem navrhaného znaleckého posudku (bod 27 tamtéž) a zabýval se vadou správního řízení spočívající v nesprávném obesílání osob před místním šetřením a dopadem na zákonnost (body 19 a 20 tamtéž). Nejvyšší správní soud neshledal, že by napadený rozsudek byl nepřezkoumatelný.

[10] Judikatura Nejvyššího správního soudu se opakovaně zabývala povinností krajského soudu vyzvat žalobce k doplnění žalobních námitek. Z ní vyplývá, že za situace, kdy je žaloba projednatelná, nemají soudy povinnost tázat se žalobce, zda nezamýšlel proti napadenému rozhodnutí uplatnit ještě další námitky (rozsudek NSS ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Azs 88/2018 - 38, body 17 a 18), a to ani po ustanovení zástupce. Krajský soud postupoval zcela v souladu s touto judikaturou, jelikož podaná žaloba již námitky obsahovala.

[11] Kasační soud se opakovaně vyjadřoval i k podmínce způsobilých prostor dle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Z této judikatury plyne, že skutečně „nepostačuje, pokud je obytná místnost fakticky jako byt užívána a splňuje další materiální znaky bytu jako takového, nýbrž je zapotřebí též naplnění formální podmínky v podobě účelového určení užívání obytných místností k trvalému obývání dle stavebního zákona či kolaudace těchto místností coby bytu“ (rozsudek NSS ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Ads 269/2018 - 17, bod 17; či usnesení NSS ze dne 15. 3. 2024, č. j. 8 Ads 17/2023 - 55, body 17 až 20; nebo ze dne 16. 12. 2019, č. j. 10 Ads 21/2019 - 23, body 11 až 14; či nověji ze dne 28. 1. 2025, č. j. 10 Ads 279/2024 - 45, body 8 a 9 a judikatura tam citovaná). V projednávané věci krajský soud konstatoval, že stěžovatelem obývaná jednotka sice přiměřeně splňuje podmínky vyhlášky č. 268/2009 Sb., nicméně není určena k trvalému bydlení (bod 25 napadeného rozsudku). V takovém případě je jeho závěr o nemožnosti stěžovatele získat na takový prostor příspěvek na bydlení zcela v souladu s touto judikaturou.

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti také rozporoval neposkytnutí součinnosti při místním šetření a poukazoval na související vady v řízení před správními orgány a krajským soudem. Vzhledem k tomu, že žádost stěžovatele o příspěvek na bydlení nemůže být úspěšná už jen proto, že stěžovatel obývá nezpůsobilý prostor (bod [11] tohoto usnesení), o čemž na rozdíl od věci řešené kasačním soudem v rozsudku ze dne 18. 12. 2020, č. j. 5 Ads 83/2020 - 23, nemohou být pochybnosti, Nejvyšší správní soud se těmito námitkami pro nadbytečnost nezabýval. Kasační soud se nezabýval ani námitkami směřujícím proti postupu Úřadu práce při projednávání stěžovatelovy žádosti o doplatek na bydlení. Předmět nynějšího přezkumu je totiž odlišný, a to neposkytnutí příspěvku na bydlení.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud postupoval v souladu s judikaturou kasačního soudu a nedopustil se ani zásadního pochybení. Kasační stížnost proto nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele a Nejvyšší správní soud ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS; a obdobně usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[15] Krajský soud stěžovateli v řízení o žalobě ustanovil advokátku Mgr. Terezu Rudošovou, která jej zastupovala i v řízení o kasační stížnosti. Odměnu a hotové výdaje v takovém případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), činí 1 x 4 620 Kč za jednu zastupovanou osobu [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. K úkonům právní služby je třeba připočíst 1 x 450 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Odměna se nezvyšuje o DPH, neboť není plátkyní DPH. Za řízení o kasační stížnosti tak náhrada činí dohromady 5 070 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu